

ACC. N:R M. 16100:1-58.

Landskap: Blekinge Upptecknare: Sven B. Ek, Lund
 Härad: Lister Berättare:
 Socken: Kyrkhult Berättarens yrke:
 Uppteckningsår: 1963 Född år i

FOLKLIVS-
 ARKIVET
 LUND

Torp o. gårdar m. m. s. 1-58.
 Tröskning s. 17
 Skolgång s. 18
 Slätter s. 19
 Iredjebusk s. 20
 Konfirmation s. 21
 Ungdomens närliv s. 22
 Kläder s. 24
 Kosthåll s. 29
 Tillverkningsvar hargar s. 31

De omta-
 lade fotogra-
 fer ha läm-
 nats till
 B-arkivet.

Skriv endast på denna sida.

Backstugutorp.

Beläget ett par hundra meter från
Linnön invid Långsjön i socknens
nord västra hörn på väster hand
från Linnön räknat på vägen mellan
Linnön och Landsvägen.

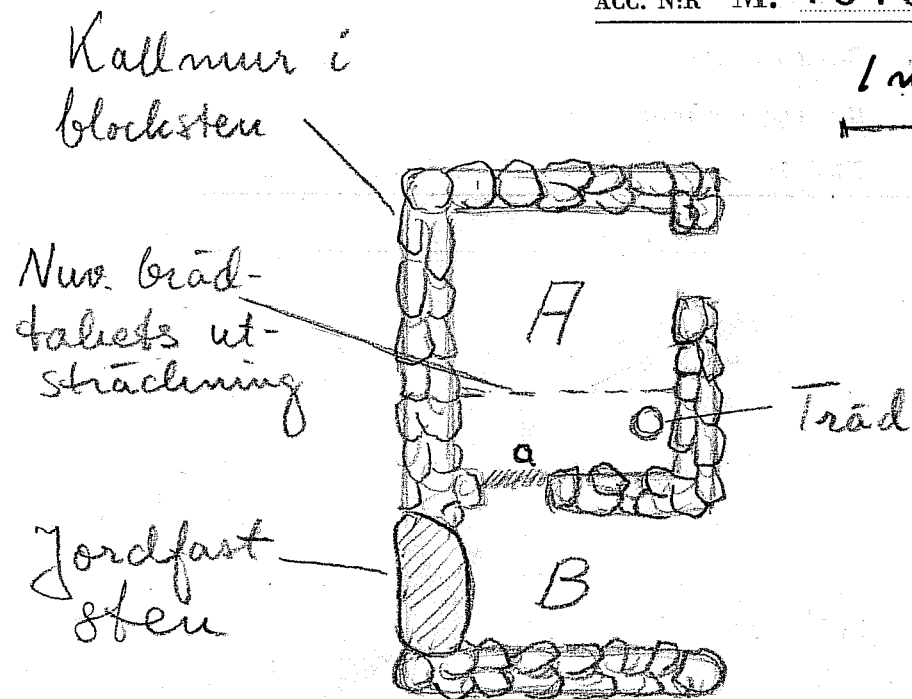
Byggnaden är svårt frfallen och
övergången som bostad för länge sedan.
Enligt Albin Jeppsson på Nabben,
Farabek, har det dock varit bebott
fram till 1870-80-talen. Ännu för
ett femtio år sedan levde en
man som var barnfödd där. Torpet
låg för till Nabben. Någon väg gick
ej dit utan blott en liten stig. Ett
par kor hörde till stället.

I torpets huvudrum växer nu

en gran om ca 2 dm i diameter vid
foten och i samma rum finns en
kraftig stubbe. På senare tid har
ett sadeltak rests över en del av ku-
vdrummet och byggnaden apterats
till redskapshjul. Bl. a. ligger här
frådelad karv och en stöve vidje-
borg. Om själva byggnaden se skiss
och fotografier

1-5 Byggnaden

6-8 Äldsta tillhörig Albin
Jansson i Nabben på vägen
till Linön utgående strak före
Långgränsen Blekinge - Kristianstad

Måttan ungefär-
liga

Rummet A
från till sluss-
ningen a ca
 $\frac{1}{2}$ m djupare
än rum B.

Nabbelvarnen, Farabol 2:38.

Själva kvarnen är ca 100 år gammal och fastigheten utslipad från Nabben, Farabol 102. Stället har 20 tun, mest skog. Den för odlade marken ligger nu i vandrävd, endast litet potatis odlas i den forna bräddhagen.

Ägare är Alfred Jeppsen, son till kvarnägare i Tommeboda i Linsboda. Han arbetade vid besöket borta på sägen i Siggeboda. Säg finns även på Nabbelvarnen och på denna arbetar Jeppsen på kvällarna med sågning åt sig själv och skundat några bröder i trakten. Måldelaget till kvarnen är nu litet, 4-5 bröder

Blekinge
Länets
Kyrkhälsö nr
Farabol

komma mer regelbundet hit. Malning:
groomäld. Hembaket i tråten får nu
sagas ha upphört. Charuteribil, äggbil
och fiskibil kör runt i tråten var sin
veckodag. De bägge fristående frå var
med sig och genom fiskibilen kan de
beställas. (Nabbeloan har dock troligen
aldrig spelat någon roll frå tråstens bröl-
malning, då det är en liten livan, som
tycks ha salutat filet. Uppst:s arm.)

Ett par år har varit till stället, lada-
gården mitt emot böningshuset står kvar.
En alltså användes ännu vid livan-
dammen. I närheten av böningshu-
set finns även resterna av en gamm-
mal smedja, vars ena långsida
till stor del har utgjorts av ett
imponerande flyttblock. Konstruk-

tionen är ett av många exempel på
hur väl man vid de primitiva byggs-
nadsföretagen har förstått att de
vara på de givna naturmässan-
digheterna.

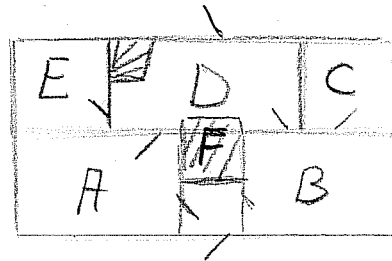
Fotou från kvamen förölyckade.

Bl. a. ett av dömen till köket
på husets bakre sida. Dömen talman
låg men har regel och är gjord
i enkel träsläntkonstruktion, möjli-
gen flyttad från uthus?

Kvarnen har överfallslikt som
är väl bevarat.

Nabbelvarnen

Sliss av rums-
dispositionen.

- A Fönrum, nu förvaringsutrymme
- B Vardagsrum, för bl.a. värmal.
- C Kammare
- D Kök
- E Slafferi
- F Balkongen, regelbundet använd
för ca 10 år sen av nuv. ägarens
familjens lusthus.

Petersbergs forp.

Detta forp är beläget på nuvarande
Nabbelvarns ägor men har tidigare
hört under "Nabben", Farabol 102.
Nu återstår blott de undanskymda,
avsevärt övervuxna ruinerna av kall-
numarna. Vad som förfallen ha
varit själva stugan tycks ha varit
ingravd i backen. Mitt emot, på
andra sidan den lilla igenvuxna
stigen ligger stenblocken från en
annan byggnad i kallnumskon-
struktion. De har skall ha hört
till forpet - 2-3 stycken - enligt
Albin Jansson på "Nabben", vilken
f.ö. har gamla forpenträsk be-
varade, förde den andra stenbygg-

Kallnum
stugan
Stenblocken

noden ha varit lagad. Enligt samma
giftslämnare skall inpet ha varit
bebit från år 1870-80-talen. De
små intagen som hört dit är nu totalt
förvildade.

"Nabben", Farabol 1 och 2.

Nuvarande ägare Albin Jeppsson.
Farfadern kom hit från Rättböda
i Örkened sn. Den tidigare ägaren
fick gården var dock beståttad.
Till gården är ett par hundra tunn-
land sloz. Besättningen som regel
4-5 kor, lika många ungdjur samt
1 häst. Slozen således viktigaste
inkomsthallen. På gården bekas
ännu grovbröd hemma i mindre
utsträckning, som regel köpes det.
Foderaiden förs i allmänhet inte
till Nabbelvarnen utan till den ström-
 längre bort belägna Björkefalls
varn.

Nu. Boningshuset är ljust och

Bl.
Fästels l.
Kyrkhusl.
sn.

modernt inrett. Vid besöket hade familjen just återvänt från resa till nordvästra Sleske med besök även i Helsingör.

Den nuv. manbyggnaden uppfördes av fadern på 1890-talet och ersatte där en äldre i 1½ våning och med brändt tak. Farfadern var även ordförande och skall utom manbyggnaden ha byggt även kommunallhuset i kyrkstad samt skolan i Farabol. Skogen var vid den tiden mindre värdefull och bärningar tillgreps: lagring och träbränning. Med tjära och handsåget mastvirket börde man härfra till Pukavik, där båtbyggandet då hade stor omfattning.

Svedjebruket har också varit

omfattande i haliken, särskilt i går-
darnas yttre område, där torparna
satt. Till "Nabben" har hört tre torp.

Nedläggelsen av gården och torp
i haliken har varit stor omfattning.
Ett femtontal ställen har kommit
in bruk längs den gamla genomfarts-
vägen mellan "Nabben" och Örebro.
De gamla har dött bort och de ^{unga} ~~nya~~
har gått till andra ytor.

Foton.

1-2 Gården med manbyggnaden
från 1890-talet.

3 Kloster med sekretär från
gamla undantagsstugan. På

urtaflan "K. Nilsson, Loshult 1858." Den
har kommit hit med farfadern från
Örkened.

4-7 Sättyn, Huseby 1846. Den
vita kalleinramningen är
senare tillsatt.

8 Hängsläp, nu ommålat.
Taget från undantagslugan.

9 Släp, ommålat. Skall
vara från drakten.

10 Åska. Daterad 1862, försedd
med gammalt - ursprungligt?
lås. Benin målning ger
exempel på tidens traditioner.

byggnad: grundstenen är brun marmorerad och blommanstren är i rött, vitt, grönt och något gult. Älskan har så vitt beaktat tillhört gården.

11 Gammal foderkrubba för kalvar.

12 Den gamla andambäppstugan, nu omgjord till vedbod. Var i bruk som bostad åt invaliderad, kvinnlig släktning in på 1920-talet.

Obs! Bändspapper med kontrakt är bevarade.

Minnesanteckningar efter Ola Jönsson.

Ola Jönsson är född den 9 augusti 1870 i Saxarvången, Farabols by, på ett litet ställe om $\frac{1}{128}$ mtl. Farfadern var Jöns Jönsson och byggmästare där upphet, liksom fadern Jöns Jönsson.

På uppmaning av en av bönderna i byn byggde Jöns Jönsson sitt första hus, en undantagsstuga, år 1868. Han hade tydligen egentligen inte tänkt ägna sig åt byggverksamhet. År 1869 gifte fadern sig. År 1875 flyttade familjen till en nybyggd gård om $\frac{1}{32}$ mtl i Farabol. Stugan hade fadern arbetat med på sommaren men på hösten, då inflyttningen ägde rum, var den ännu inte färdig. Den bestod då blott

av ett rum, som var lunttinnat och
mätte 7 alnar i fyrkant. Eldstaden
här bestod av en järnkolespis som både
tjänade till matlagningen och upp-
värmningen. Mursluckan såldes och
plåtriset stöckte rakt upp. Den övriga
delen av huset, som uppfördes senare,
byggdes med stolpar och bräder.
I den delen blev mursluckan med
balcon och spis. Vid inflyttningen
i det provisoriska huset fanns
tre småbarn och det var så kallt
att brödet frös om natten.

Det nya stället var på 10 tunn-
land, som till större delen bestod av
gammal slåttermark. Kossarna här
uppfodlades nu liksom en dilliggande
sandbacke. Fädern lejde två män

Som bröt stenen med "stenvåg" av trä
och järnspekt. 32 famnar i kvadrat
(= ett sheepland) bröts för 10 kronor. Som
fick leda undan stenen med skutar
och släpa eller med vagn för små-
stenen. - Som skut betecknades oxen
tills den mätte 10-11 kvarter över
bogen, då den tämjdes och blev full
etc. Mätten kunde dock även vara
stone. Mätningen skedde med
bestrep bakom frambenen. - I Ola
Jönssons ungdom körde en del av
torparna med sina kor. När han (O.J.)
var 15-16 år gammal köpte fadern
en häst. - Tommarna på oxen lades
kring hornen och inneröronen.

I hemmet fick Ola Jönsson
skundom stiga upp och "plejeltröskla"

innan han fick till skolans. Han var modern beräpplig att "beavla" degen villket stredde med krogarna, modern själv "slog upp" brödet. Han fick även slenna golvet. Här i skogskolsten ansågs det inte versättande om en pojke utförde sådana sysslor, säger O. J.

Skolan var ambuleraende och hölls sommartid i Faraböl. Så när som på 1 månad där fullgjorde Ola Jönsson hela sin skoltid i Kärboda vintertiden. Anledningen till detta var att hans arbetsinsats bekräftades hemma om sommaren, eftersom fadern var borta så mycket på byggnadsarbeten.

Vid 10-12 årsåldern fick O. J.

hacka för sådden, då hade fadern inga
slutar. (?) För konfirmationen gick Ola
Jönsson på slätten med lic. Deras
slätter övervannades ibland av Fara-
bolsån, så att man fick lyfta i vatt-
net. När gräset var slaget flöt det upp.
Det samlades då på en ställning av
krakar och drops på denna upp på
ljumbacken för att torka. Här låg
det också sluddat så att det inte
frödes bort med vattnet, som annars
kunde ske. Vid samma tidiga
ålder högg han också säden med
lic. "Har ni sett den lille heren
till å slöta licen" sa en bonde
när Ols far tog upp och en annan
timmerman band. Arbetsordningen
bevodde på att O. J. bara kunde stå.

När han var 12 år gammal satte
O. J. "Brånapåra" på Jvedja. Om som-
maren när lövet var på lövs slopen,
mest skedde detta på gamla fjällor.
- En bonde skulle ha turmt på en
sin slop tre gånger. - Tidigt på vå-
ren tände man på. Stammen
låg då kvar och brändes litet i kan-
terna. De skadades dock inte allvar-
ligt härav utan användes till gäds-
gård och lövs sen upp till ved
läkemma. När det var trallt på
brännan sådes potatisen, sedan
man först hade hackat mellan
skäran. På hösten togs potatisen
upp och samtidigt såddes rågen.
Oftast blev det bara en rågstund.
Sen lades stycket igen. Han kom så

bl.a. hallen och ännu senare blev det
fina lingonmarker. Bönderna själva
brukade inte ägna sig åt ovedring-
en. Som regel var det torparna,
som satt på bondgårdarnas uthäus-
ter, som gjorde allt arbetet med oved-
ringen. Hälva skörden fick de emel-
lertid lämna ifrån sig. Potatisen
mattes upp i sleppa, ibland när
bonden var där, ibland innan han
levn. I så fall lå man potatisen
i två olika lagor och så fick bön-
den välja först.

Ola Jansson blev konfirmerad
år 1884 vid påsken. Konfirmerationslä-
rare var lärare vid lögns folksko-
lan i Jämsbo men hjälppräst i
Rydhult. Om någon ej ansågs mogen

vid konfirmationen avvisades de och
"slösattes". En 6-7 stycken avvisades
det året O. J. konfirmerades men
dessa gick i samlad tropp till Al-
mundbygd och bleo konfirmerade
där. Efter konfirmationen var man
"en mogen man". Nu fick man
svarta kläder för första gången. "Nu
är de som bär lika varandra, kon-
firmationskläder." "

Ungdomens nöjesliv var enkelt,
ungarna skedde mest under öppna feri-
mer på landsvägen. Men säger O. J. man
behövde då inte "läsa" nöjen som nu.
Man dansade till "bajlspel" eller "pig-
lock" i någon stuga på söndagskvällen.
På lördagskvällen fanns ännu arbete
att göra. Själva nöjde sig O. J. att ditta

på dansen. Storböndernas döttrar brukade dock inte vara med bland de andra pigorna och drängarna. Någon storböndedotter i Farabol träffade sin tillkommande på en dansstillsättning i Karlsbarn. — Ola Jönsson ratnar fyra av gårdarna "på slätten" i Farabol för storgårdar. — Det var välkänt att någon härifrån besökte Toria Brunnar i Ronneby, i så fall var det någon "bättre lottad". Däremot mötte man allmänt upp till Tröjenålsasundag på befaldighetsdagen. Man gick dit härifrån. En söndagsotta brukade man också gå från Faraboda till Tölseboda brunn för att dricka vatten. Även smätningarna på andra sidan gränsen gick dit men då i en annan

alla.

Det ansågs i Ole Jönssons ungdom
för en skandal om någon ogift blev med
barn, "även om den var i gifvasåldern".
Utmåtelenskapliga barn var dock enligt
O. J. inte vanliga. Kvinnorna tog bättre
vara på sig, de var de som fick de följ-
derna. Några skyddsmedel fanns ej
men drängarna brukade sjunga en
oanständig visa om detta: "Ack, om
jag vore i flickornas läder, då skulle
jag låda min fitta med läder, och
fara runt världen ikring och låta
dem knulla mig för ingenting."

O. J. gick till skolan om vin-
tern i trädjurskor. Han hade då regg-
sockor som var gjorda av koto och
gebragg. Bäst var de dock om det fanns

litet ull med. De stickades med "håspeter" som var litet grovre än vanliga strumpstickor. Kardning och stickning skedde på kvällen utan ljus medan man sov i daggljus. Totogenlampor fanns så länge O. J. minns och det framgår att han tidigt fick en egen, mindre lampa.

Mycket vävdes i hemmet. Även gamla strumpor kardades upp, s. k. "opprev". "Verbe" var benämningen på den ostampade hemvävnaden. Det skulle dock stickas till press så att det bleo blankare och mjukare. "Kuddröj" användes till finlätterna. Vadmaler till finlätterna stickades till stampen. Arbetsbyxorna var "släktfallsbyxor" som således gjordes av avfallet vid släkt-

ningen. En del "sådor" kom med i det
dyjet. Ola Jönsson minns äldre gubbar
som hade linälänga, gula skinnbyxor.
Dessa gubbar var betydligt äldre än hans
far.

Som liten hade O. J. en liten
mossa, som antagligen var gjord av
"hemmaskräddaren" eller var köpt
av skräddaren på marknaden. De reellas
fjrhatt var när O. J. gifte sig ~~1876~~
var liten ett plommontop. Själso gifte
han sig 1896 i hög hatt. På sommaren
hade man halmhatt som man själso
gjorde hemma av plejla trösklad halv.
Till formen var de rundkulliga. På
1870-80-talen hade man dem, även
O. J. som barn och ungdom.
Fallhatt - fallvack eller stundilda

huvudsleydd han O. J. aldrig lirt talas om.

Sin kunga hatt fick Ola Jönsson av sin fästmo. Samtidigt gav han henne en silkeduk. Detta var vanligt och skedde som regel när man köpte vigselring.

Duken var på den tiden oftast svart men O. J. köpte en lilafärgad. Att den lila färgen skulle ha väckit uppmärksamhet hos han ej. Hatt och duk köptes i Karlshamn julen 1896. Hatt hade man nog på den tiden i stan men hans fru skaffade sig aldrig sådan.

År 1868 var O. J:s far och mor gästfolk. Modern tjänade i Kåraboda som "sluepiga". Därför omdömdes en lagspiga. När modern dog fick O. J:s mor ta hand om hela hushållet. De gifte sig 1869. Husbonden sa frälsfullt

om det skulle ha skulld besätta sig på att det var så litet att han inte kunde vända sig på det. År 1892 köpte fadern till O. J. emellertid in den gård där modern - Lissa - hade tjänat. 4 pojkar och 4 flickor stor var familjen. 1896 övertog O. J. ena gårdshalvan. Den övergick därefter till sonen, som emellertid var sjuklig och inte kunde läsa den. Rärefer han den till "oslylda" syster O. J. och man märker att detta har gjort ett djupt intryck på honom.

År 1910 skickades "Landsbygden" till O. J. Det var Bondeförbundets tidning. Redan 1913 bildades i Kyrkhult en Bondeförbundsavdelning om ca 50 medlemmar och bland dessa O. J.

Kosthålllet i hemmet bestod till en del av bär. Smultron, blåbär, slokshallen men mest lingon slickades Ola Jönsson och hans systrar i väg att plocka i skogen "De talades allri må äta svamp då." En del tog kanske nypon, så dock varken O. J:s nor eller ljusten. Syna till soppa ska ha plockats under nödåren, men det var före J:s tid. Att döma av hans hågkuster skulle insamlandet av de vilda slokprodukterna spelat en anmärkningsvärt ringa roll i det fattiga hemmet.

Mjölle bröd och potatis var huvudsaklig i kosthålllet. Modern kokte ägg-röra till frukost. Den var mycket tunn och sattes fram på plåten. Man skar en bit bröd och doppade den i den

Funna rötan. Om man inte hade fläsk hemma tog man till ister. Till kvällsmat hade man mest råmjölsgröt, eller om det var riktigt fint, korngrönsgröt. Havregrynsgröt fäcker ej, inte heller havregryn enligt Ola Jönsson. "Vid krigstiderna skulle det vara risgrynsgröt, då var det starkt." Man hade också lingon och surmjölk. Lingonen och mjölken vispades samman i ett gemensamt fat och sen doppade man brödbitarna i detta. Surmjölken bar namnet "supa". Söt mjölk och lingon äts på tallrik, var för sig. (Gäller väl en senare tid?)

Som regel drack man "kaffe" av bränd råg. O. J. menar att det var gott, fast det inte smakade som riktigt

kaffe. Det var alltså int i landsorten för att man skulle kunna baka kaffe till vardagsbruk. O. J. minns en gång att fadern lågade över att det gick åt 5 ritisdaler i veckan för hushällets kost. Man var då 7-8 personer.

Bristen på pengar syntes också på låtänderna. Särskilt fruntimmerens låtänder var ofta "Lapp på lapp där det inte var hål!"

På alla torp i Faraböl gjorde man korgar av fur och asp. Korgarna dekorerades med glöddritning. De köptes sedan upp av en mellanhand från Lönboda i Skåne som exporterade dem till Tyskland och väl även England. Några torpare i Skogarna - så en Olof Svensson - åkte på ett par år till till

Tytskland och gjorde leorgar. Möjligen gällde detta också dennes broder August Svensson. Troligen var detta i slutet av 1800-talet, även en del levinnor följde med för att hjälpa till. Också laggkärar han tillverkat på orten. Det hvar Ola Jönsson f. n. bebr köpte han 1943 av en laggkärals-makare. De kärar som tillverkades var fläskkärar, lingonmostkärar, mjölkkyttor och spannar. Laggkäraltillverkningen var dock inte en så vanlig besyssla.

Att möblerna tillverkades hemma var tydligen ej så vanligt. De beställdes av fönsmakare eller "Fönnersmakare". O. J: s far har tillverkat den - ganska grova - skrevetär O. J. nu har, det var vid slutet av 1800-talet. Av en båtman Stare fick O. J. i Brjån av

1700-talet gjort bl.a. en bokhylla och en säng med grova senempiredrag. I O. J:s barndom fanns i Tulreboda en Ola Andersson som var fjörnickare. Det var inte gott om möbelsnickare i trakten.

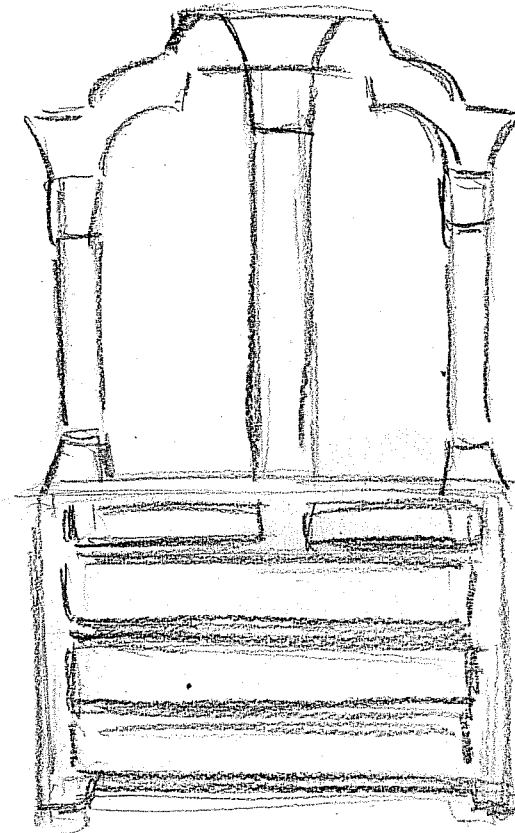
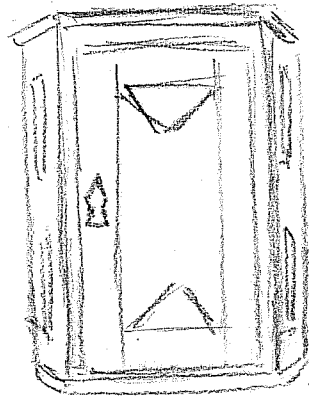
Att man hade rosmålning på möblerna minns Ola Jönsson inte däremot att möblerna var målade i valnötssimitation.

Av äldre möbler har O. J. bl. a. ett hängskåp som är ommålrat och har den möjligen riktiga dateringen 1772. Se skiss. Vidare ett skänkaskåp som har tillhört brämnadens främd-rar i Ebbamåla. När O. J. var brude hade man skåpet i två delar i köket. Men när han flyttade in i nuvarande

Stugan lät han måla om det 1945 i
Kyrkhult av målare Sjöman och
sade åter upp släpet på skansen. Se
sluss.

ACC. N:R M. 16100 : 35.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Gårdarna i Farabol vid vägskälet
Kyrklunt — Lönboda — Ryd.

Uppgifterna lämnade av Ola Jönsson
f. 1870 i Saxavången i Farabol.

Beträffande numreringen se sluss.
Regn förhindrade fotografering.

1. Petterssons storbhus. Byggt omkring
1890-talet istället för tvåvånings-
byggnad som revs och flyttades
till Ryd.

2. Karl Erik Hindberger En två-
våningsbyggnad stod strax söder
om den nuvarande, revs och
flyttades till Hemningsmåla i Jäms-

hög där den uppfördes i "villastil". Den flyttades av Olof Järssons från Jäms Jäms-Son. Möjligen bröde den dock ej till den nuvarande gården. Den nuvarande manbyggnaden är uppförd på 1860-talet.

3. Ossian Håkansson. En stor tvåvåningsbyggnad byggd före O. J:s tid, möjligen i början av 1800-talet. Detta är en gammal slättgård. Farfadern ägde nr 2.

4. Här har legat gammal tvåvåningsbyggnad. Senare, omkring 1900, har söder häran uppförts den nuv. manbyggnaden i villastil.

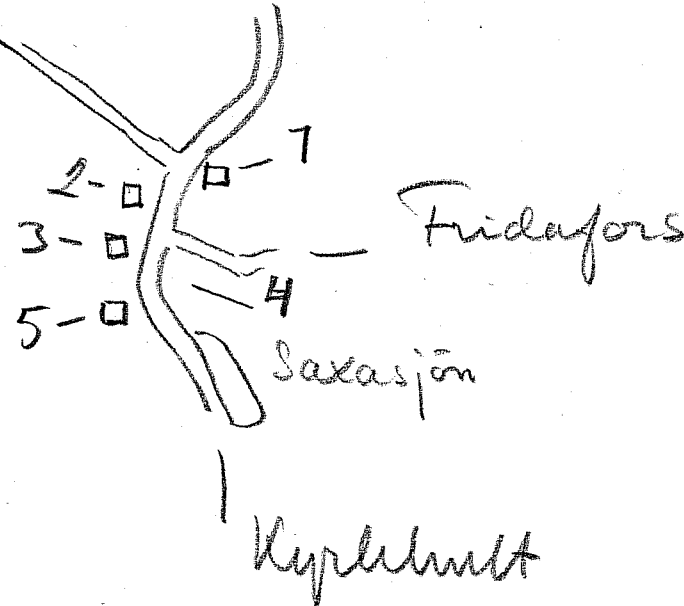
5. Bygd omkring 1880 istället för
träningsbygd som fram-
mer.

Samtliga manbyggnader
utom den äldre nr 3 kan karak-
teriseras som bygda i modifierad
och traditionsbunden villastil. Att
märka är att O. J. inte känner
till några löslöpsstugor från
själva byn Faraböl. (Gäller ej
de små "byarna" i byn.)

ACC. N:R M. 16100:39.

Ryd

Linsboda

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Sydgötiskt hus i Saxavången.

Detta är beläget i Farabols by, Saxavången på vänster hand på vägen mellan Farabol och Hjorthyttan inne i skogen. Ägare är Ola Håkansson i Siggebo, Småland. Den lilla inägan slås ännu av denne.

"Schen" Hansson var bonde på den gård torpet han legat till och skutan tjänade som undantagsstuga för denne. Här bodde även hans dotter, som gifte sig med Heselius, en urmakare från Hälsingland.

När Heselius och den Hanssons dotter bodde här, var Ola Jönsson här och levde liksom. Detta var omkring år 1900. Kan minns ej att andra

byggnader fanns där då eller om de
hörde dit. Om någon se skiss.

Foton:

1 Från slugen.

2 Från öster.

3 Gaveln från nordöst.

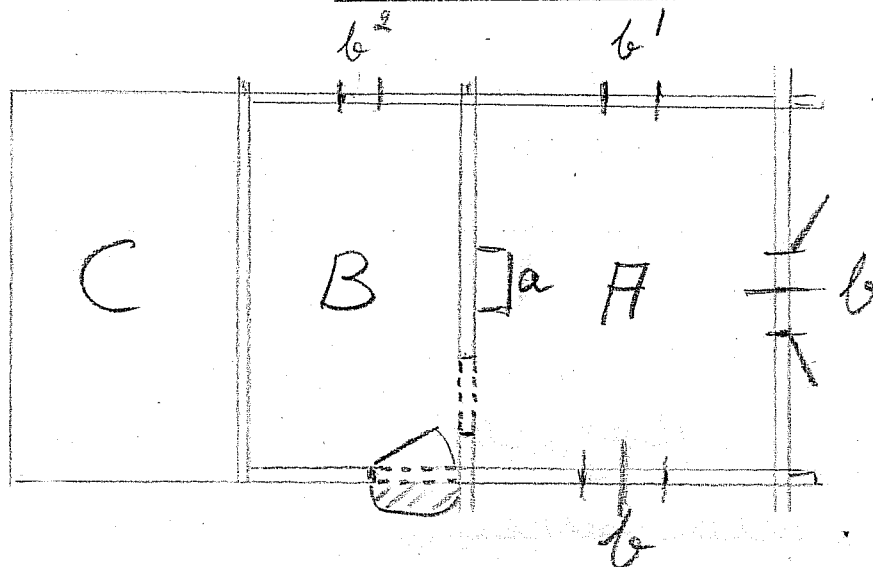
4 Från väster.

5 Gaveln från sydväst.

1 m

ACC. N:R M. 16100:42.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

a = sättnings

b = fönster

b¹ = mindre fönster

b² = fönster glugg

Vänd!

V ungefärliga mått

Landskap: Glekinge 16100
Härad: Lister Berättare: _____
Socken: Tingskult Berättarens yrke: _____
Uppteckningsår: 1963 Berättarens adress: _____
Upptecknare: Ivan B. Ek, Lund Född år _____ i _____

A = Stugan. Högloft på sydgaveln
lyckas ha salmats.

B = högloftet, låst.

C = till byggnad till B, förmodligen
som förvaringsutrymme. Om
särskild ingång har funnits
har framgått ej p. g. av brändstäl-
naden.

Röslinet.

Foto 1-2 Einar Svenssons manbyggnad.

3 Håkan Håkansson, Lagården

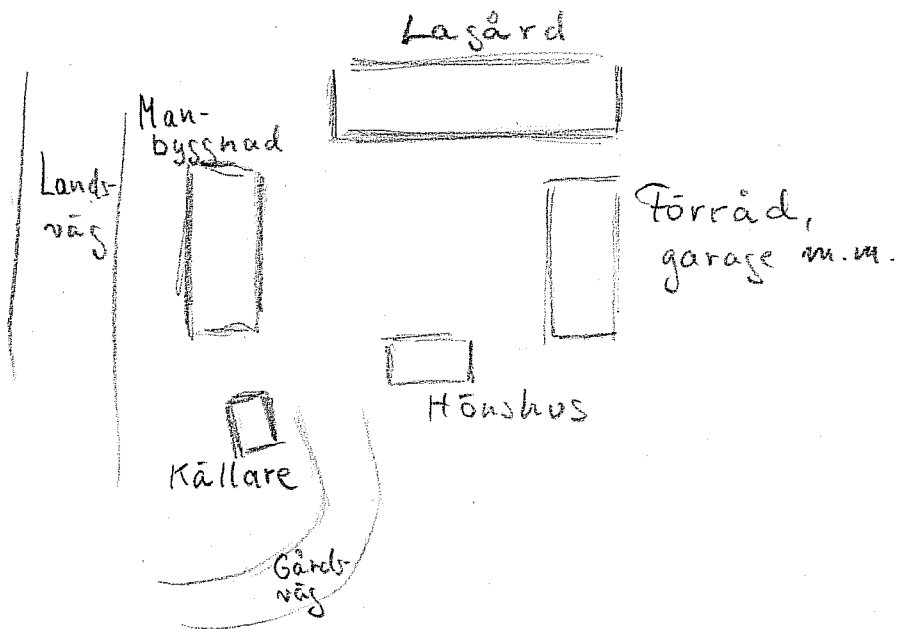
4 Balesidan av H. H:s manbyggnad, den omfattande re-
noveringen på 1940-talet
framgår tydligt.

5 Manbyggnaden framifrån.

6 Källaren med redskapsut-
rymme ovanpå.

Skiss av H. H:s gårdplan.

Skiss av Harald Håkanssons gård
i Rönneby.

Käringbygd

Käringbygd 1¹², Knut Svensson.

Gården har 120 ful, mest slög. Nuvarande lagården är byggd år 1939 och ersatte då 3 stycken lagårdsbyggnader i släpoverke. Ett par torp har brött till gården men är nu borta. Manbyggnaden undergick en kraftig renovering på 1940-talet. Det är en gammal slättgård.

En lista med talat lock, äldre datering 1848 men nu omvälad, samt en sekretär kvar från gamla gården. Ringa gammalt möbelsbestånd beröende på att fadern köpte sig nytt på 1890-talet då han gifte

Sij.

Fotom:

1 Kvartersskeden, troligen 1850-talet.

2 Planen med nya Lagården och infarten till gamla, nu avskilda undantagsballet. Den nuvarande skogen där uppförd på 1940-talet.

3 Den merkygda kuttaren.

Se även skiss över gården.

ACC. N:R M. 16100 : 47.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Käringsbygd 1¹², Knut Svensson, Leiss

Rivet hönsbhus,
f.d. kvarnbyggnad. 1)

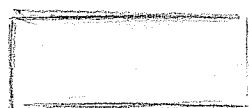

Riven lagård

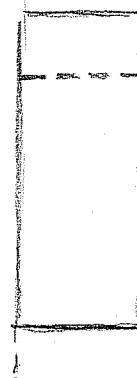

källare ☐

Skjul ☐

Manbyggn

— Nuvarande lagården

-- De äldre lagårdar-
nas sträckning.

Landsväg

1) Flyttad från
annan plats

Käringsbygd 1⁹. Ägare Karl Svensson

Nuvarande Boringshuset byggdes år 1882 av morfadern och mormodern. Här till användes en ryggåsstuga som låg på andra sidan vägen mellan vägen och Knut Svenssons gård. Eftersom gårdarna i byn inte utskiftades låg den kvar på gamla bytomten. Enligt mormoderns uppskrifter byggdes det nuv. huset av tredjedelen av ryggåsstugan. Mittellången och ena högloftet stod kvar på sin gamla plats till omkring 1900.

Den gamla lagården låg parallellt med ryggåsstugan men på denna sidan vägen, således skild från manbyggnaden av byvägen.

I samband med att mossarna upp-
odlades blev den gamla lagården för-
liten och de nuvarande lada- och
lagårdsstängorna uppfördes 1858-59.
Den högen av dessa, från Boningslun-
set sett, genomgick en genomgripande
renovering 1928. I västra stängan kan
man ännu se att spåret har slagits
in i lätterna med långa träpluggar.
När det gamla spåret har rivits av
kan lundarna på pinnarna rivits
av men återstoden sticker ännu mång-
kostades ner på lätternas undersida.
De gamla spåren, som hade blivit
rivits för hand med yta, var ca 1
cm tjocka. Talstolen här har han-
bjälkar och förefaller till största del
vara den ursprungliga. En del av den

gamla stenvägen är kvar i den västra
Lången. Jordgolv och stenvägar i la-
gården har ersatts 1928 liksom skeden
i kupa Lången.

Bonden omfattar nu 23 tnl odlad
jord och drygt 100 tnl övrigt, mest
skog. År 1884 fanns totalt 225 tnl.
Då - eller 1886? - fanns fyra torp till
gården varav ett första köptes fritt vid
den här tiden. Detta omfattade 6 tnl
uppodlad mark, 22 tnl skog och 3
tnl bearr. Ett andra friköptes 1906 och
omfattade 6 tnl odlad mark jämte bearr
och skog av oändlig omfattning. 1914 köps
tredje torpet lös, endast $\frac{1}{2}$ tnl odlad
jord. Det fjärde av torpen hade redan
1897 tagits till undantagsstuga. På
ett av torpen låg på 1860-talet även

en Backstuga med tre stannrum. Den fjärde väggen utgjordes av en klippvägg.

Mormoderns syster, Benyta, bebodde det minsta torpet. Hon vände natt och dag och erhöll guldmedalj i Norrköping 1906. Särskilt framställde hon "daladröjl", mest åt Tulseboda Brunnfäster, som gjorde sina beställningar ena året och hämtade nästa år. — Att binärningarna här skulle ha spelat större roll för torparna kan sig sägas manen inte bekant. (Det är en gammal släktgärd och s. är påtagligt intresserad och kunnig.)

År 1884 övedjades för sista gången på gården. Svenssons far blev då till gården som dräng och detta var sista året man övedjade här. Fadern för

Hilse Norrland 1888 och arbetade som rallare
där. Efter 6 år kom han hem igen och
gifte sig 1895. De bosatte sig på ett torp
som hade tillhört fadern. Av morfadern
Hilse Svensson inleddes så denna gårdens
1897.

Svedningen skall i regel ha om-
fattat 3-4 tun per år. Först sattes pota-
tis, innan potatisen togs upp såddes
rågen som myllades ner samtidigt
som potatisen togs upp. Efter rågen blev
det höslävd och sedan bete. Svenssons
far uppgav att skogen blev stockstor för
avverkning först 1912. (Att skogen var så
långt medtagen torde dock ha berott på an-
nat än enbart svedningen.)

Lillemor Knut Svenssons gård mitt
emot är denna en skattgård och har

en i Hushållningssällskapets regi gjord
slatthavla, från 1930, där slätten kun-
nat följas på gården till 1774. Mormo-
derns far Jöns Bisselsson hade gården
1806 - 1854. Han hade fjorton barn och
gjorde eller lät göra en trebenastol till
varit och ett av barnen. Den i gården
bevarade har tillhört mormodern och
är glöddaterad 1845. Av övriga äldre
möbler märks en skrivebänk och några
enklare stolar jämte en ommålad kista
med valvt ~~lock~~^{lock} och dateringen 1853.
Ett diotal kistor, bl. a. ett par med
1700-talsdatering, har funnits på
gården. Samtliga med valvda lock.

Stor renovering i beringshuset
på 1940-talet. Ekonomiskt gynnsamma
tider då? - "Nja, när en börja så -."

Foton:

1-2 Bården

3 Manlyggenaden från 1882.

4 Trebent stol. (Se texten.)

Hjortlyktan

Einar B. Jonsson

Foto 1. Manbyggnaden

Björkefall

Foto 2-4 Äldre manbyggnad som
nu restaureras och skall
underhållas av hembygdsföre-
ning.

5 Albert Jönsson.

6 Torsten Jönsson

7 Karl Vilhelm Jönsson

Björkefall.

8 Olof Karlssons sterblus.

9 Berthold Persson. Byggt 1844.

10 Anna Jönsson.

11 Emil Svensson. Han för
verit trävävingsbyggnad av
vanlig typ.

Tidningsartiklar om Kyrkhult.

I Karlensborgs museumslipparkis
finns en ganska omfattande samling.
Ar stone intresse ~~även~~ kan nämnas:

Sydöst. sv. dagblad (SSD) 1 sept 1962 in-
tervju med de Jönsson i Faraböl.

Sölvesborgs-Bladet 12/12 1938

"Från Snapphanebygd -"

Karlskannas Allehanda 17?/6 1934

"På sekelgamla ruiner"

K. A. 9/10 34

"Jutanäs"

K. A. 16/5 45. "Et 55 års minne"

K. A. 2/8 45.

"Fornbåt hittas -"

Sbz. B. 25/11 48

Nobis om stället i Kyrkhult.

BLT 29/11 57

Om avfolkningen i Kyrkhult.

BP 23/8 57

"Med ann från den senaste tiden"

BLT 10/8 57.

"Gård-" Både dessa om
slättgård i St. Bröckhult.

SSD 28/5 49

Från Vilsult.

KA 18/12 47.

Om den nya utvandringsvägen.

BLT 12/8 57.

Om avfolkningen.